

Kommuneplanens SAMFUNNSDEL

2025 - 2035

Bedre sammen

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordna styringsdokument. Den er grunnlaget for alle andre planer, og gir føringer for alle avdelinger og ansatte i kommunen.

Kunnskapsgrunnlaget, samtlige planer og utfyllende informasjon om plansystemet, finnes på www.gjesdal.kommune.no/planer

Arbeidsutkast 17.09.2024

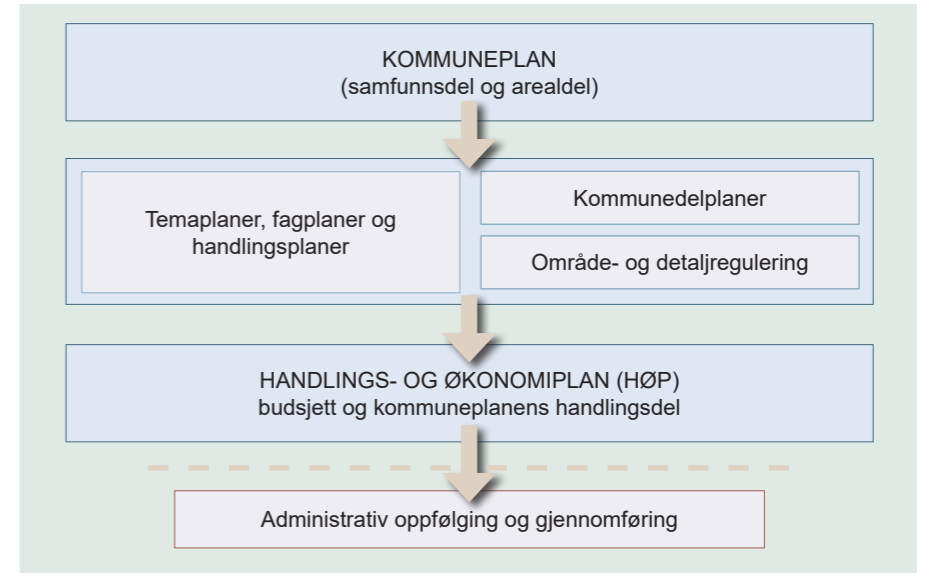
Foto: Reidun Solli Skjørestad

Oppfølging av kommuneplanen

Den konkrete oppfølgingen av kommuneplanens samfunnsdel skjer i mer detaljerte temaplaner og arealplaner, i kommunens saksbehandling og i den daglige driften.

Handlings- og økonomiplanen (HØP) inneholder en oversikt over hele plan-systemet. Det er i budsjett delen til HØP vi finner den endelige prioriteringen av hvilke tiltak som skal gjennomføres framover.

Våre verdier

Vi er

- **framtidsetta** – vi ser etter muligheter, og finner bærekraftige løsninger sammen
- **inkluderende** – sammen skaper vi et godt arbeidsmiljø og et trygt samfunn for alle
- **lagspillere** – vi møter andre med respekt, vi samarbeider og gjør hverandre gode

En lærende organisasjon

Medarbeiderne våre er den viktigste ressursen for at vi skal oppnå intensjonene i kommuneplanen. Systematisk forbedringsarbeid er avgjørende for å få den utviklingen vi ønsker oss, og for å håndtere utfordringene vi står overfor. For å prioritere de utvalgte satsingsområdene må vi gjøre en løpende vurdering av hva som er forsvarlig og rett kvalitet i arbeidet vårt.

Forsvarlig kommuneøkonomi

En sunn kommuneøkonomi er nødvendig for å sikre gode tjenester i dag og i fremtiden. Vi har disse handlingsreglene for økonomiplanleggingen:

- netto driftsresultat: minst 2 prosent
- netto lånegjeld: maksimalt 80 prosent
- fondsreserver: minst 10 prosent

Tallene er i prosent av totale driftsinntekter. De er basert på anbefalinger fra KS og regjeringen.

I Gjesdal kommune prioriterer vi disse satsingsområdene:

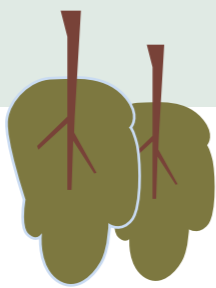
Gode hverdagsliv

- Det skal være lett for alle å delta i samfunnet i Gjesdal.
- Vi samarbeider med innbyggere, næringsdrivende og frivillige for å bygge et samfunn der hver enkelt innbygger kan leve gode hverdagsliv.
- Vi skal:
  - prioritere gode fellesskapsoppløsnings
  - bidra til god livskvalitet og redusere sosiale ulikheter
  - utvikle et trygt, inkluderende og tilgjengelig samfunn

Bærekraftige lokalsamfunn

- Det skal være attraktivt å bo i Gjesdal og drive næring her.
- Vi legger til rette for at innbyggere, frivillige og næringsdrivende kan skape bærekraftige arbeidsplasser og nabolag.
- Vi skal:
  - velge holdbare løsninger som tar hensyn til natur og klima
  - jobbe helhetlig og målrettet med næringsutvikling
  - bidra til utvikling av mangfoldige bomiljø med gode møteplasser

Barn og unge

- Det skal være godt å vokse opp i Gjesdal.
- Vi legger til rette for at hele lokalmiljøet bidrar til at barn og unge blir robuste og mestrer livet. Sammen skaper vi et inkluderende miljø der barn og unge kjenner at de hører til.
- Vi skal:
  - bygge gode oppvekstmiljøer for alle
  - ha høy kvalitet på tjenester for barn og familier

UF Rogaland ved Hanne Tveit

Overordna føringer for planlegging og tjenesteyting i Gjesdal kommune

Kunnskapsgrunnlaget

Kommuneplanen, og all oppfølgingen av den, er basert på et bredt kunnskapsgrunnlag. Det består av statistikk og flere typer innbygger- og ansattundersøkelser.

Kunnskapsgrunnlaget ligger samlet i dokumentet utviklingstrekk.

Utviklingstrekk – muligheter og utfordringer

Noen viktige fortrinn i Gjesdal kommune:

- lav sosial og økonomisk ulikhet
- høy sysselsetting
- ung befolkning

Noen viktige utfordringer i Gjesdal kommune:

- antall eldre øker
- rekruttering av nok ansatte med rett kompetanse
- stram økonomi
- påvirkning av ekstremvær
- ungdommers helse og livskvalitet

KOSTRA er en forkortelse for **kom-mune-stat-rapportering**. Gjennom KOSTRA sender alle norske kommuner og fylkeskommuner inn tall fra sine tjenesteområder til Statistisk sentralbyrå.

Ungdata

Ungdata er lokale barne- og ungdomsundersøkelser der skoleelever over hele landet svarer på spørsmål om hvordan de har det, og hva de driver med på fritiden.

Folkehelsearbeid

Fordi innbyggerne er vår største verdi, er folkehelse kjernen i kommuneplanen. Alt vi gjør i lokalsamfunnet – som innbyggere, næringsdrivende, frivillige og kommuneadministrasjon – påvirker befolkningens helsetilstand.

Folkehelsearbeidet vårt handler om å bygge et inkluderende samfunn med aktiv deltakelse. Kommunale ressurser skal først og fremst brukes på gode fellesløsninger (grønt nivå).

Bærekraftig utvikling

Gjesdal kommune jobber med å følge opp FNs 17 bærekraftsmål i arealforvaltningen, samfunnsplanleggingen og tjenesteytingen.

Å være en bærekraftig kommune innebærer at alle innbyggere får dekket sine primærbehov, og at vi utvikler det lokalsamfunnet vi ønsker oss innenfor de økonomiske rammene vi har. Minstekravet er at utviklingen ikke går på bekostning av naturen.

Samarbeid

For å løse samfunnsoppdraget vårt er vi avhengig av å finne nye måter å jobbe på, der alle i lokalsamfunnet lettere kan engasjere seg og bidra. Vi vil jobbe sammen for å finne de gode løsningene som skal til for at vi når målene våre.

Arealstrategi for Gjesdal kommune

Arealstrategien skal være sammenhengende mellom samfunnsplanleggingen og arealplanleggingen. Den handler om hvordan vi skal bruke arealene slik at vi oppnår den samfunnsutviklingen vi ønsker oss.

Kommunale virkemidler for å fremme utvikling skal prioritere prosjekter som er i tråd med arealstrategien. Det kan for eksempel gjelde kjøp av kommunale boliger, lokalisering av offentlige tjenester, bruk av utbyggingsavtaler og utarbeidelse av kommunale områdeplaner.

Naturverdier og jordvern

- Vi skal unngå omdisponering og nedbygging av naturverdier, i tråd med prinsippene om arealnøytralitet.
- Vi skal unngå omdisponering av matjord, i tråd med kommunens jordvernmål.

Utbygging innenfra og ut, og rett virksomhet på rett sted

- Vi skal prioritere sentrumsnær utbygging langs kollektivaksene på Ålgård og fortetting i eksisterende boligområder i tettstedene.
- Lokalisering og dimensjonering av nærings- og handelsvirksomhet, service- og tjenestetilbud og boligbygging skal planlegges i tråd med prinsippet om «rett virksomhet på rett sted».

Bærekraftig tettstedsutvikling

- Vi skal utvikle varierte bo- og nærmiljø med grønne og inkluderende uterom der folk føler trygghet og tilhørighet.
- Vi skal ta vare på og gjenbruke eksisterende bygg.
- Vi vil ha høy kvalitet på det nye som bygges, med god holdbarhet og estetikk som tilfører verdi til omgivelsene.
- Myke trafikanter skal ha førsteprioritet. Prinsippene i mobilitetspyramiden skal ligge til grunn i planlegging og utvikling av tettstedene våre.

Bevare og styrke grønnstrukturen

- Vi skal bevare og styrke grønnstruktur, utmarksområder og nærfriluftslivsområder som rekreasjonsområder for folk, for naturmangfoldet og for å bidra til klimatilpassning.

Jordvernmål

Gjesdal kommune sitt jordvernmål skal tilsvare kommunens andel av det gjeldende nasjonale målet. Det skal ikke tillates omdisponering av mer enn 15 dekar dyrka eller dyrkbar jord per år.

Arealnøytralitet betyr å

1. **unngå** nedbygging av natur
2. **begrense** omfanget for å redusere uunngåelige skadevirkninger av eventuell nedbygging
3. **istandsette** eller restaurere skadevirkninger som ikke kan unngås av eventuell nedbygging
4. **kompensere** for vesentlige skadevirkninger som ikke kan unngås, begrenses eller istandsettes

I praksis innebærer arealnøytralitet å verne natur: vi må gjenbruke og fortette allerede utbygde områder, framfor å bygge ned mer natur.

Rett virksomhet på rett sted

Næringsvirksomheter og tjenester skal lokaliseres i områder som passer med areal- og transportbehovet. Virksomheter med mange arbeidsplasser og besøkende skal være sentralt plassert, mens virksomheter med stort arealbehov og færre arbeidsplasser og besøkende skal plasseres mindre sentralt.

Mobilitetspyramiden

Mobilitetsplanlegging handler om å skape steder med korte avstander, der det er lett for folk å bevege seg. Det er miljøvennlig, det reduserer kostnader til infrastruktur og transport, og det gjør at barn, unge, eldre og folk med bevegelseshemming blir prioritert i stedsutviklingen.

